

Враховуючи глобальний характер проблеми, Україна має активно діяти на міжнародній арені, залучаючи партнерів до захисту морських шляхів і свободи судноплавства, що стане важливим кроком на шляху забезпечення національної безпеки та стабільності в регіоні.

Література:

1. Конституція України: Закон України від 28 червня 1996 р. № 254к/96-ВР / Верховна Рада України. Відомості Верховної Ради України. 1996. № 30. Ст. 141. <https://www.rada.gov.ua>
2. Кодекс торговельного судноплавства України 1995, №№ 47, 48, 49, 50, 51, 52, ст.349. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/176/95-вр#Text>
3. Закон України «Про національну безпеку України» 2018, № 31, ст.241. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2469-19#Text>
4. Конвенція ООН з морського права 1982. https://www.un.org/depts/los/convention_agreements/texts/unclos/unclos_e.pdf

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-490-3-42>

ЕКОЛОГІЧНА БЕЗПЕКА УКРАЇНИ

Пахлеванзаде А.

*кандидат юридичних наук, доцент,
доцент кафедри морського та міжнародного права
Міжнародний гуманітарний університет
м. Одеса, Україна*

Екологічна безпека України є одним із ключових пріоритетів державної політики, оскільки від стану навколишнього середовища залежить якість життя населення, економічний розвиток та міжнародний імідж країни. У сучасних умовах Україна стикається з численними екологічними викликами, зумовленими як природними факторами, так і діяльністю людини. До основних екологічних загроз належать забруднення атмосферного повітря, деградація ґрунтів, вирубка лісів, проблеми з утилізацією відходів, виснаження водних ресурсів та наслідки воєнних дій, які спричиняють значне навантаження на екосистеми.

Забруднення повітря є однією з найгостріших екологічних проблем. Основними джерелами є промислові підприємства, транспорт та енергетика. Великі міста, такі як Київ, Дніпро, Харків та Запоріжжя, мають високий рівень концентрації шкідливих речовин у повітрі, що негативно впливає на здоров'я громадян. У відповідь на цю проблему необхідне впровадження сучасних технологій очищення викидів, посилення екологічного контролю та перехід на відновлювані джерела енергії.

Проблема утилізації відходів також залишається актуальною. В Україні щорічно утворюється мільйони тон побутових та промислових відходів, значна частина яких не переробляється, а накопичується на звалищах, що створює загрозу для навколишнього середовища та здоров'я людей. Необхідним є впровадження ефективної системи сортування та переробки відходів, а також стимулювання бізнесу до використання екологічно безпечних технологій.

Вирубка лісів та деградація ґрунтів є ще однією серйозною екологічною проблемою. Масове знеліснення призводить до змін у кліматі, зменшення біорізноманіття та ерозії ґрунтів. Знищення родючих земель через інтенсивне використання пестицидів і добрив загрожує продовольчій безпеці країни. Збереження лісових масивів, відновлення деградованих земель та запровадження сталих методів ведення сільського господарства повинні стати пріоритетними напрямками екологічної політики.

Важливу роль у забезпеченні екологічної безпеки відіграє раціональне використання водних ресурсів. Україна належить до країн із середнім рівнем водозабезпеченості, але через забруднення річок, зменшення рівня підземних вод та зміну клімату ця проблема стає дедалі гострішою. Очищення стічних вод, збереження водних екосистем та підвищення ефективності використання водних ресурсів є необхідними заходами для запобігання екологічній кризі.

Так, згідно зі статистичним збірником «Довкілля України 2022», основними екологічними проблемами в країні є [1]:

- забруднення атмосферного повітря;
- забруднення річок та озер, неефективне очищення стічних вод та надмірне використання водних ресурсів призводять до деградації водних екосистем;
- накопичення твердих побутових відходів та недостатній рівень їх переробки створюють екологічні та санітарні проблеми.

Військові дії, що тривають на території України, завдають значної шкоди навколишньому середовищу. Руйнування промислових об'єктів, знищення природних екосистем, забруднення ґрунтів та води небезпечними речовинами мають довготривалі наслідки. Відновлення постраждалих територій вимагатиме значних ресурсів та комплексного підходу, включаючи екологічний моніторинг, рекультивацію земель та міжнародну підтримку у ліквідації наслідків екологічних катастроф.

Україна впроваджує низку стратегій та програм для покращення екологічної ситуації. Зокрема, Національний план дій з охорони навколишнього природного середовища на період до 2025 року визначає пріоритетні напрями та заходи у сфері охорони довкілля [2].

Для покращення екологічної ситуації в Україні необхідне посилення державного контролю за дотриманням екологічного законодавства, стимулювання бізнесу до екологічної відповідальності, розвиток екологічної освіти та залучення громадян до природоохоронної діяльності.

Важливим кроком є інтеграція європейських екологічних стандартів та впровадження сучасних технологій у сфері природокористування.

Екологічна безпека є невід’ємною складовою сталого розвитку України. Від ефективності екологічної політики залежить не лише стан природи, а й добробут населення, економічна стабільність та міжнародний імідж країни. Тому вирішення екологічних проблем має бути пріоритетом для держави, бізнесу та громадськості задля збереження природних ресурсів для майбутніх поколінь.

Література:

1. Довкілля України 2022 / за ред. О. Прокопенка. Київ: Державна служба статистики України, 2023. URL: https://ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat_u/2023/zb/10/zb_dov_22.pdf?utm_source (дата звернення: 02.03.2025).

2. Звіт про стан виконання у 2023 році Національного плану дій з охорони навколишнього природного середовища на період до 2025 року, затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 21 квітня 2021 р. № 443. URL: https://mepr.gov.ua/wp-content/uploads/2024/03/Rozmishhennya-Zvit-po-vykonannyu-NPD-za-2023.pdf?utm_source (дата звернення: 02.03.2025).

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-490-3-43>

ДЕМОГРАФІЧНА БЕЗПЕКА УКРАЇНИ ТА ШЛЯХИ ЇЇ ЗМІЦНЕННЯ

Слюсар Л. І.

кандидат економічних наук,

провідний науковий співробітник

Інститут демографії та проблем якості життя

Національної академії наук України

м. Київ, Україна

Черепанський М. Ф.

головний економіст

Інститут демографії та проблем якості життя

Національної академії наук України

м. Київ, Україна

У сучасному нестабільному, складному світі питання національної безпеки є актуальними для всіх країн. Для України, яка відбиває збройну агресію Росії і виборює право на вільне існування української держави і